

Podklad k bodu Pokračování edukace členů Pracovní skupiny RVIS pro přístupnost digitálních služeb

i Podklad je technicky přístupný, lze se pohybovat po nadpisech a po odkazech. Pro lepší přehlednost lze zkrýt veškeré navigační prvky a nástroje a to klávesovou zkratkou ALT+SHIFT+D nebo vyvoláním Pouze obsah na liště nástrojů. Pro vidící se také hodí režim Enable Display Mode vyvolatelný z kontextových nástrojů stránky. Stránku si lze uložit a nebo exportovat do ODT pro Word, nebo do PDF, či dokonce do HTML.

Na prvním setkání byla prezentována obecná pozice pracovní skupiny a byly diskutovány i základy přístupnosti a přínosy a požadavky jednotlivých aktérů.

Michal Rada měl za úkol s kolegy z EGdílky zpracovat podrobnější vhled do problematiky přístupnosti služeb veřejné správy, jak po technické, tak především po byznysové a procesní stránce.

Pár doplňujících základů k tomu, co již bylo minule

Druhy OZP

Pro lepší pochopení si pojďme OZP rozdělit dle typu jejich postižení a znevýhodnění:

- Zrakové postižení: Od lidí s poruchou zaostření, přes barvoslepost, až po úplně nevidomé
- Sluchové postižení: Od lidí neslyšících určité frekvence až po zcela neslyšící, mnohdy také kombinace s omezením řeči
- Pohybové postižené: od lidí s chybějící končetinou, přes osoby na vozíku, až po lidi schopné chůze jen s pomůckami
- Duševně a mentálně postižené: Různorodá skupina, včetně lidí s poruchou autistického spektra
- Kombinované postižení: Je docela častým jevem, kombinuje více typů a bohužel i udává více specifických potřeb

Co je to governance accessibility

Governance accessibility (GA) je faktická přístupnost (nejen) ve veřejném sektoru.

Naplnění těchto principů

1. Přístupná veřejná správa
2. Přístupné a využitelné služby
3. Integrace osob se zdravotním postižením
4. Využívání služeb na rovnoprávném základě

Desatero Governance accessibility

Evropská unie se v roce 2014 shodla na těchto deseti základních zásadách, ze kterých pak vzešly strategie EU pro OZP:

1. Rovné šance a rovný přístup
2. Rovné možnosti práva a jeho dosažení
3. Rovný přístup k veřejným i komerčním službám
4. Liniová bezbariérovost
5. Bezbariérová doprava
6. Přístupné informace nejen veřejné správy
7. Přístupné a použitelné služby včetně těch elektronických
8. Podpora osob se zdravotním postižením
9. Zabránění a předcházení diskriminaci
10. Pozitivní kompenzace a integrace

Tyto jednotlivé principy by měly členské státy EU naplňovat a měly by je prosazovat zejména ve veřejném prostoru.

Trocha legislativy

Legislativa k přístupnosti včetně přístupnosti služeb

V této kapitole si podrobně vysvětlíme šíři rámců pro přístupnost a pro splnění potřeb osob se zdravotním postižením. Dále obsahuje také přehled jednotlivých předpisů s jejich popisem.

Zde se pojem legislativa pojímá velice široce, což je záměr.

Obecné shrnutí, kde se přístupnost v legislativě řeší

Otázka, kde všude se v rámci legislativy hovoří o přístupnosti služeb a zejména o přístupnosti digitálních služeb, nemá jednoduchou odpověď. Pochopitelně si musíme uvědomit, že jakákoliv přístupnost je součástí antidiskriminačních předpokladů, tedy práva na rovné příležitosti a ochrany před diskriminací. Ač se nám to nemusí líbit, zcela nepřístupná informace a zcela nepřístupná služba pro některé skupiny osob se zdravotním postižením, může znamenat nepřímou a nebo i přímou diskriminaci. To pochopitelně neznamená, že bychom se k tomu měli stavět výhradně jako k potenciálu diskriminačního chování, ale na druhou stranu na tyto aspekty nesmíme zapomínat.

Co se týče legislativy uvádějící přístupnost veřejné správy a veřejných služeb a rovnost v právech, můžeme začít na úrovni Ústavy a základní Listiny lidských práv a svobod, neboť i osoby se zdravotním postižením mají stejná práva a povinnosti jako osoby bez zdravotního postižení a stát, jako ten, kdo má zajistit rovný přístup k informacím a ke službám, je povinen udělat všechno proto, aby principy rovnosti byly naplněny. Přístupnosti se věnuje také Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, již je Česká republika vázána a evropská legislativa týkající se jednotlivých sektorových služeb, jako je

například doprava a nebo obecná povinnost přístupnosti stanovená směrnicí o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru. Na národní úrovni jsou pak hlavními předpisy zejména Zákon o přístupnosti informací, tedy zákon o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru, který dává obecnou povinnost přístupnosti pro veřejnou správu a další veřejnoprávní subjekty. Dále je zde také zákon o přístupnosti některých výrobků a služeb, který se primárně dotýká soukromého sektoru, ale protože také veřejná správa a veřejnoprávní subjekty mohou některé z regulovaných služeb poskytovat, je třeba brát na něj ohled i v rámci veřejné správy. Navíc veřejná správa je povinna vytvořit takové podmínky, aby bylo možno mechanismy přístupnosti realizovat a je povinna je kontrolovat. I z tohoto pohledu je tento zákon důležitý.

U celé řady dalších právních předpisů je pak faktická přístupnost k informacím a ke službám součástí již zmíněného principu rovnosti. Týká se to kupříkladu správně procesních předpisů, předpisů upravujících právo na soudní ochranu a na spravedlivý soud, předpisů týkajících se svobodného přístupu k informacím a některých specifik v konkrétních agendových zákonech, jako je například poslední novelizace zákona o vysokých školách.

Jelikož se zde bavíme ale o přístupnosti digitálních služeb, za základní legislativní rámec musíme vzít klíčovou legislativu digitalizace a eGovernmentu. Přestože to v jednotlivých zákonech, kromě zákona o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací, není nikde výslovně specificky upraveno, počítá se s tím, že také osoby se zdravotním postižením mají rovná práva využívat služby veřejné správy také ve formě digitálních služeb, jak kupříkladu upravuje zákon o právu na digitální služby. Konkrétní technické aspekty, jako je třeba technologická neutralita a nebo různé formy poskytování a nástrojů pak stanovuje další digitální legislativa, jako je zákon o základních registrech a nebo zákon o informačních systémech veřejné správy. Tyto předpisy jsou ale technického charakteru.

Shrnuto, je nutno si uvědomit, že přístupnost a technologická neutralita je prostoupena jak právním řádem, tak i dalšími závaznými předpisy a rámci. Vůbec se tedy nezabýváme otázkou, zda jde o povinnost či dobrovolnost .

Legislativa k OZP

Vypisovat veškeré právní předpisy a jejich souvislosti pro osoby se zdravotním postižením není cílem tohoto dokumentu.

Kdo by chtěl ucelený přehled, může se podívat na [Seznam právních předpisů s výskytem OZP](#) sestavený hledáním na portálu Zákony pro lidi.

Legislativní rámec pro GA a OZP

Základní legislativní rámec pro problematiku potřeb OZP lze rozdělit do třech úrovní:

1. Mezinárodní úroveň
 1. Úmluva o právech OZP vyhlášená jako [předpis 10/2010 Sb.m.s., Úmluva o právech osob se zdravotním postižením](#)
2. Evropská úroveň
 1. EU taktéž jako celek přistoupila k Úmluvě o právech OZP
 2. Speciální legislativa k potřebám OZP a jejich realizace na trhu EU, jako jsou třeba [Směrnice EU č. 2016/2102 o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací subjektů](#)

veřejného sektoru a Směrnice EU č. 2019/882 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb

3. Sektorová nařízení EU, jako jsou třeba z oblasti dopravy [předpis Nařízení ES č. 261/2004 o právech cestujících v letecké dopravě](#), [předpis Nařízení EU č. 181/2011 o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě](#) a [předpis Nařízení EU č. 2021/782 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě](#)
4. [dokument Strategie Evropské unie práv osob se zdravotním postižením na období 2021-2030](#)

3. Národní úroveň

1. Úprava statusu OZP, jak ji stanovuje [předpis 329/2011 Sb. Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením](#)
2. Zákony ze sociální oblasti, jako třeba [předpis 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách](#)
3. Speciální zákony řešící potřeby OZP, jako třeba [předpis 155/1998 Sb. Zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob](#) a [předpis 99/2019 Sb. Zákon o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o ...](#)
4. Klíčové zákony zahrnující potřeby OZP na obecné úrovni, jako třeba [předpis 198/2009 Sb. Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací](#)
5. Zvláštní podmínky pro OZP stanovené v jednotlivých agendových zákonech, jako třeba [předpis 435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti](#), nebo Například zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů.
6. [dokument Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021-2025](#)

Další závazné rámce

Přístupnost v DPL

V materiálu [Zásady pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy](#), který byl předchůdcem národní koncepce, se přístupnost a související potřeby také řeší, nicméně na obecné legislativní úrovni kvality a struktury a hlavně práv a povinností plynoucích z legislativy.

Přístupnosti se dotýkají následující zásady:

- [Zásada DPL č. 3: Budování služeb přístupných a použitelných pro všechny, včetně osob se zdravotním postižením \(princip governance accessibility\)](#) je především o přístupnosti, ale i designu a použitelnosti
- [Zásada DPL č. 9: Technologická neutralita](#) je jedním z předpokladů pro přístupnost na straně uživatele
- [Zásada DPL č. 10: Uživatelská přívětivost](#) je širší rámec, jehož součástí je také přístupnost

i Zásady digitálně přívětivé legislativy se v tuto chvíli aktualizují. Aktualizaci realizuje Pracovní skupina RVIS pro DPL. Prosíme, se zásadními rozhodnutími ohledně DPL vyčkejte na aktualizaci zásad.

Přístupnost v IKČR

Informační koncepce ČR vznikla mimo jiné konsolidací původních zásad DPL a také adoptí evropských principů. Přístupnost je jedním z hlavních principů, ale objevuje se v IKČR i jinde:

- **Architektonický princip IKČR P3: Podpora začlenění a přístupnost (Inclusiveness and Accessibility)** je celý právě o přístupnosti a inkluzivitě
- **Architektonický princip IKČR P14: Technologická neutralita (Technological neutrality)** je jeden ze základních předpokladů přístupnosti pro uživatele
- **Architektonický princip IKČR P1: Standardně digitalizované (Digital by default)** je důležitý, protože digitální bude vždy více přístupné než nedigitální
- **Architektonický princip IKČR P8: Jeden stát (Whole-of-Government)** bez kterého to bude roztržité a nepřehledné
- **Architektonický princip IKČR P15: Uživatelská přívětivost (User-friendliness)** je nadmnožinou i pro přístupnost

Kromě obecně platných závazných principů, obsahuje IKČR také **Cíle IKČR**, které mají jednotlivé úřady naplňovat, přičemž je naplňují svými projekty ICT, ale i obecnějšími aktivitami.

I u cílů lze posoudit jejich klíčovou vazbu na přístupnost a potřeby osob se zdravotním postižením. Obecně, při plnění cílů je nezbytné na to myslet. Některé cíle jsou pak v této oblasti důležitější, než jiné, protože mají větší dopad na OZP.

Detailnější uvedení vztahu přístupnosti k IKČR je uvedeno v dokumentu [Co vše v IKČR souvisí s přístupností](#).

Oblasti přístupnosti

Níže je seznam oblastí a pro ukázkou detaily k prvním zpracovaným oblastem.

Kde všude se přístupnost musí řešit

Seznam oblastí přístupnosti:

- [přístupnost-informaci-verejneho-sektoru](#)
- [Přístupnost internetových stránek subjektů veřejného sektoru](#)
- [Přístupnost mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru](#)
- [Přístupnost digitálních dokumentů veřejnoprávních původců](#)
- [Přístupnost výsledků veřejných zakázek](#)
- [Přístupnost soukromoprávních služeb](#)
- [Přístupnost výrobků souvisejících s přímým využíváním služby](#)
- [Přístupnost výrobků](#)

Jak na to z pohledu orgánu veřejné správy/moci

Přehled konkrétních povinností ze zákona 99/2019 k přístupnosti informací

Zákon 99/2019 Sb. (Zákon o přístupnosti) transponující směrnici EU 2016/2102 (směrnice WMAA) stanovuje tyto konkrétní povinnosti:

Povinnosti pro povinné subjekty

- Zajistit přístupnost internetových stránek: Povinný subjekt zajistí přístupnost svých internetových stránek, včetně všech rozhraní spadajících pod stránky a jejich obsahu. (§ 5 zákona 99/2019 / Subjekty veřejného sektoru)
- Zajistit přístupnost mobilních aplikací: Povinný subjekt zajišťuje přístupnost svých mobilních aplikací a obsahu. (§ 6 zákona 99/2019 / Subjekty veřejného sektoru)
- U nepřístupného obsahu podle institutu nepřiměřené zátěže zajistit náhradní způsob: Využije-li povinný subjekt institut nepřiměřené zátěže pro vybraný obsah internetových stránek či mobilních aplikací, zajistí sdělení informací náhradním způsobem. (§ 7 odst 4 zákona 99/2019 / Subjekty veřejného sektoru)
- Vytvořit Prohlášení o přístupnosti: Každý povinný subjekt podle zákona 99/2019 musí mít také prohlášení o přístupnosti. Prohlášení o přístupnosti se týká jak webových stránek tak i mobilních aplikací. Musí obsahovat náležitosti podle § 8, odst. 1, zákona. (§ 8 zákona 99/2019 / Subjekty veřejného sektoru)

Povinnosti pro Digitální a informační agenturu

- Kontrolovat dodržování plnění povinností přístupnosti: DIA mimo jiné kontroluje dodržování povinností podle zákona 99/2019. (§ 10 písm. a) a § 11 zákona 99/2019 / Digitální a informační agentura)
- Zpracovat a předložit EK a zveřejnit zprávu o přístupnosti: DIA zpracovává a podává Evropské komisi každé 3 roky za podmínek stanovených v prováděcím aktu podle čl. 8 odst. 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 zprávu o výsledku sledování přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací podle § 10 písm. b). DIA zveřejní zprávu na svých internetových stránkách. (§ 12 zákona 99/2019 / Digitální a informační agentura)

Jak řešit přístupnost a potřeby OZP v jednotlivých fázích životního cyklu IS a ICT řešení

Přístupnost daného systému či řešení pro klienta jako [Technická přístupnost](#) je pro klienta a tedy i uživatele se zdravotním postižením asi tím nejdůležitějším. Proto je nezbytné ji řešit včas a pořádně.

U prakticky jakéhokoliv technického řešení a systému můžeme jeho typický životní cyklus rozdělit do

několika fází. Tyto fáze popisuje pro veřejnou správu vyhláška [360/2023 Sb. \(vyhláška o dlouhodobém řízení\)](#) a mají být řešeny právě tak, aby se na něco důležitého nezapomnělo. Podrobně je rozebírá

Zde je podrobně uvedeno vše důležité související s přístupností v rámci jednotlivých fází:

- Fáze 1: Strategické plánování vytvoření a rozvoje řešení: Již ve fázi přemýšlení o službě a pak ve fázích plánování technických řešení služby (třeba informačním systémem) je nezbytné počítat s tím, že danou službu budou využívat i osoby se zdravotním postižením. Technická přístupnost systému a veškerých klientských nástrojů je povinná a je nutno na to myslet již v prvopočátcích na obecné úrovni.
- Fáze 2: Plánování a příprava vytvoření a rozvoje řešení: Zde už je nutno řešit konkrétní potřebu technické přístupnosti daného řešení, kupříkladu požadavek na splnění příslušných architektonických principů (AP3) a učinit přístupnost přímo součástí základních požadavků a potřeb.
- Fáze 3: Realizace vytvoření a rozvoje řešení: Při přípravě požadavků na řešení, tvorby zadávací dokumentace a nebo při faktické realizaci příslušné veřejné zakázky, je nezbytné myslet na přístupnost. Požadavky na přístupnosti sice plynou ze zákona, třeba dle § 93 ZZVZ a nebo dle zákona 99/2019, ale je nutno na to myslet a dbát na jejich plnění dodavatelem. A sledovat to po celou dobu realizace dodávky. Také v rámci akceptace zhodnotit splnění konkrétní technické přístupnosti a akceptovat dodávku až po jejich splnění.
- Fáze 4: Produkční provoz řešení: V rámci provozu je třeba reagovat na připomínky a požadavky na přístupnost, pokud jsou nám známy. Uživatelé se ZP mohou vznášet nápady a hlavně vznášet připomínky, pokud by něco nebylo tak přístupné, jak si jako správci myslíme. Na tyto požadavky je nutno reagovat a realizovat příslušné úpravy a to i mimo záruční opravy dodávky.
- Fáze 5: Vyhodnocení životního cyklu řešení: Při vyhodnocování stávajícího řešení a potřeby jeho renovace je jedním ze zásadních důvodů pro výměnu řešení i jeho nepřístupnost, nebo jen částečná přístupnost pro OZP.
- Fáze 6: Ukončení životního cyklu řešení: V rámci exitu a exportu dat třeba z portálu je vhodné exportovat i uživatelská nastavení a třeba i specifická nastavení speciálně u uživatelů se zdravotním postižením respektive specifická nastavení přístupnosti (pokud byla na portálu dostupná).

Na hlubší úrovni jsou fáze dále dekomponovány na jednotlivé [kroky-fazi-životního-cyklu-is-ict-reseni](#), viz také [Detailnější rozpad přípravných fází životního cyklu IS/ICT řešení](#). Také u nich jsme zpracovali podrobnější přehled vazeb na technickou přístupnost a to v části [Řešení přístupnosti v rámci jednotlivých kroků životního cyklu IS](#), kde je podrobněji rozpracováno to, co bylo uvedeno výše.

From:
<https://www.egdwiki.info/> -

Permanent link:
<https://www.egdwiki.info/wiki:obsolete:doplňková-edukace-pro-cleny-pspspsdrvis>

Last update: **10.07.2025 17:09**

